

Jumalateenistus Nõos P, 03.07.22 kl 11.00, 3. pühapäev post Trinitatis

Lektsioonid: Js 57:15–19; Lk 15:1–10

Pihikõne: Gl 2:19

Jutlus: 1Pt 5:5b–11

Laulud: 316 (1–6); 278 (1–2, 3); 355B (1–3); 303 (1–5)

Aga te kõik rüütage end alandlikkusega üksteise vastu, sest „Jumal paneb suurelistele vastu, aga alandlikele annab armu“. Alanduge siis Jumala võimsa käe alla, et tema teid ülendaks õigel ajal; heitke kõik oma mure tema peale, sest tema peab hoolt teie eest! Olge kained, valvake! Teie süüdistaja, kurat, käib ringi nagu mõirgav lõvi, otsides, keda neelata. Tema vastu seiske kindlalt usus, teades, et neidsamu kannatusi on pandud kogema kogu kristlaskond maailmas. Aga kogu armu Jumal, kes teid on kutsunud oma igavesse kirkusesse Kristuses Jeesuses, parandab, kinnitab, tugevdab ja toetab teid, kes te üürikest aega olete kannatanud. Tema päralt olgu võim igavesest ajast igavesti! Aamen.

Eilse, 2. juulil ilmus Postimehe veebilehel helilooja ja literaadi Jüri Reinvere arvamislugu, mille pealkiri on „Ukrainat ohustab eurooplaste sõjaväsimus“. Millegipärast seostus mul see pealkiri tänase kirjakohtaga.

Kas on üldse võimalik kõnelda mingist väsimusest neil, kes ise sõdima ei pea? Sõjast väsinud võivad olla küll sõjas osalevad pooled Ukraina ja Venemaa, kuid mitte need, kes seda pealt vaatavad.

Milles see väsimus kõrvaltvaatajail siis võiks seisneda? Võib-olla selles, et inimesed tahavad elada muretult oma elusid, teha harjumuspäraseid asju, täita kombeid ja traditsioone jne. Kuid läheduses toimuv sõda ei luba seda teha. Pidevalt tuletatakse meelde, et on olemas vihkamine, vägivald ja surm. Poliitiline korrektsus, mis Euroopa elu juba pikki aastaid on iseloomustanud, on muutunud teisejärguliseks: asju tuleb pidevalt nimetada nende õigete nimedega.

Kuid sellest kõigest pole õigus väsida. Tuleb vastu pidada ja kannatlik olla!

Ja siiski tundub mulle, et eurooplastel, laiemalt õhtumaalastel – neil, kelle kultuuri aluseks on ka väljaspool Euroopat euroopalik kultuur – on üks põhjus, mis lubab neil praegusest sõjast väsida. See põhjus on religioosne.

Jeesus ütleb Jh 14:27: „Rahu ma jätan teile, oma rahu ma annan teile. Mina ei anna teile nõnda, nagu maailm annab. Teie süda ärgu ehmu ega mingi araks!“ Praeguses sõjas Euroopal õigus ütelda: me oleme väsinud sellest, et inimesed ei taotle Kristuse rahu.

Üks võimalus seda Kristuse rahu kirjeldada on kuulsa saksa teoloogi Friedrich Schleiermachi (1768–1834) sõnadega: iga religiooni alus on tunne olla absoluutselt sõltuv. Religiooni mõte inimese elus seisneb selles, et Jumalaga kohtuda, kogeda oma elus Jumalat. Kui Jumal on olnud nii armuline, et andnud end inimesele kogeda, siis miks mitte võtta see kingitus lihtsalt vastu, nautida seda püha „absoluutse sõltuvuse tunnet“ ja selle eest Jumalat tänada? Milleks on tarvis teistele inimestele ja teistele rahvastele kannatusi valmistada?

Mõni ütleb nüüd, et inimestel ja rahvastel võivad olla jumalast erinevad arusaamad ja üks pole teise omaga nõus. Puhkevad usud, mille kaudu püütakse teisele oma usku peale suruda.

Ent Fr. Schleiermachi terminites võib vastu küsida: milleks on inimestel vaja kontrollida, kas teised inimesed ikka korralikult seda Jumala armu vastu võtavad ja end „absoluutsesse sõltuvusse“ asetada lubavad?

Kahjuks ei lepi inimeses elav patt selle imelise tundega olla absoluutselt sõltuv, kristlaste puhul selle Kristuse rahuga. Teame ajaloost ja näeme ka praegu, et sõjad tulevad ikka ja jälle uuesti, sest inimesed ei taha patust „väsida“ elada ainult Jumalast, elada ainult Kristusest. Jumal justkui ei luba inimestel nende patu pärast seda „absoluutse sõltuvuse väsimust“ liiga kaua tunda, vaid tuletab sõdade kaudu meelde: parandage meelt!

Patust „väsida“ aitab õhtumaalastel Pühakiri, Piibel, mis on olemas kõigis euroopa keeltes. Ainult võta ja loe!

Just praegu on meil kõigil tarvis apostel Peetruse manitsussõnu meie kirjakohas: „Aga te kõik rüütage end alandlikkusega üksteise vastu, sest „Jumal paneb suureliste vastu, aga alandlikele annab armu“. Alanduge siis Jumala võimsa käe alla, et tema teid ülendaks õigel ajal...“

Miks Jumal suurelisi alandab? Sest nad kiitlevad vale asja üle – nimelt iseenda, sh oma saavutuste üle. Aga apostel Paulus räägib ühe mõistujutu (2Kr 12:2–5): „Ma tean ühte inimest Kristuses, keda neljateistkümne aasta eest – kas ta oli ihus, seda ma ei tea, või kas ta oli ihust väljas, seda ma ei tea, Jumal teab – tõmmati kolmanda taevani. Ja ma tean, et sama inimest – kas ta oli ihus või ihust lahus, seda ma ei tea, Jumal teab – tõmmati paradiisi ja ta kuulis öeldamatuid sõnu, mida inimene ei tohi rääkida. Selle inimese üle ma kiitlen, iseenesest ei kiitle ma aga muu kui nõtruse üle.“

Paulus tahab öelda, et kui olla suureline, siis ainult Jumala armu üle, mis on inimesele teada antud üleloomuliku kogemusena, Schleiermacheri terminites „absoluutse sõltuvuse tundena“. Aga selline suurustlemine eeldab, et inimene teab – siin pole mitte kübetki teda, vaid ainult Jumala arm. Ja nõnda – mida nõdrem on inimene, seda rohkem on võimalik Jumala ees alanduda ja seda suurem on tõenäosus seda kallihinnalist kogemust kogeda. Seepärast tuleb kiidelda oma nõtrusest.

Siis ütleb apostel Peetrus: „Heitke kõik oma mure tema peale, sest tema peab hoolt teie eest!“ Tõepoolest, oma nõtrusesse keskeneda ja Jumala ette alanduda pole mõtet nii, et võtta oma mured oma nõtrusesse kaasa. Me ju suudamegi oma elus muresid kanda ainult seetõttu, et me oleme tugevad. Aga kui me oleme tugevad, siis me loodame iseenda peale. Jumala ees aga tuleb olla nõder. Seega ei saa me olla nõdrad Jumala ees koos oma koormatega, muidu me ei suudaks neid kanda ja hukkuksime asjatult. Seepärast kutsubki apostel meid üles oma mured Jumalale usaldama. Sest Kristus on kõik meie mured tegelikult juba risti löönud ja nad ripuvad seal kindlalt. Meil pole vaja neid enam kanda.

Siis ütleb Peetrus: „Teie süüdistaja, kurat, käib ringi nagu mõirgav lõvi, otsides, keda neelata.“ Ütlesin just, et oma muresid pole mõtet kanda, vaid usaldada nad Kristuse hoolde. Aga see ei tähenda seda, et me anname korra oma mured ära ja rohkem neid enam ei tule. Inimese elu ongi sellepärast raske, et muresid tuleb pidevalt juurde.

Vahel meile tundub, et kõik tööd on tehtud ja elu kontrolli all. Ja siis, järgmisel hetkel tuleb ootamatult mingi raskus, mida tuleb hakata ületama ja kõik kordub otsast peale. See tähendab seda, et enamasti me saa olla muretud. Aga apostel soovib meil „seista kindlalt usus“ Kristusesse. See on nagu kaitsevahend, mida me kasutame ja mille mõju tasapisi kaob, kui me seda kaua pole kasutanud. Seega jäägem Kristusesse, nagu oksad viinapuusse, sest temast lahus ei suuda me midagi teha (Jh 15:5).

Ja lõpuks tuletab Peetrus meile meelde, et meil on taskus kutse. Jumal on meid kutsunud oma igavesse kirkusesse Kristuses Jeesuses.

Kui meile saadetakse kutse mõnele sünnipäevale või kontserdile, siis pärast ürituse toimumist me vahel mõtleme, mida selle kutsega peale hakata, eriti kui see on meile oluline ja ilusti kujundatud. Kas säilitada seda mälestuseks või minema visata?

Kuid Jumala kutse on meil värskena ja kaunina taskus, sest üritus, millele meid on kutsutud, pole veel kätte jõudnudki. Selle peale on küll kirjutatud RSVP: *répondez s'il vous plaît* (palun vastake!). St kui oleme selle kutse saanud, siis selleks, et saaksime end ürituse külalistena tunda, peame esmalt vastama.

Kui Jumal annab meile Jeesuses Kristuses kutse igavesse ellu, siis peame me ka sellele vastama. Mida see vastamine tähendab? Me peame end lubama Kristuse ihu liikmeks! Mitte nii, et me oleme ristitud, kuid hoiame eemale kogudusest. Ristimine ise on kutsumise märk. Sellele vastamine aga on nõustumine Jumalariigi kodaniku õiguste ja kohustustega.

Inimene võib end Jumalast absoluutses sõltuvuses tunda ka väljaspool kogudust, kui Jumal seda tahab. Kuid elada nendel hetkedel, aegadel, mida Luther nimetab *Deus absconditus*, kui Jumal on meie eest varjatud, aitab kogudus. Seal leidub õdesid ja vendi, kes meid aitavad ja, kui tarvis, siis ka manitsevad.

Andku siis Jumal meile õigeid õdesid ja vendi meie usuteel! Ehk jõuame siis ka ära oodata „absoluutse sõltuvuse tunde Jumalast“, millest me ei peagi loobuma – igavese elu!

Aamen.